

advokátní kancelář

■ RYCHETSKÝ ■ HLAVÁČEK ■ KRAMPERA ■

Nejvyšší správní soud
Moravské náměstí 6
657 40 Brno

Vyřizuje:
Mgr. Tomáš Němeček

tel: 257 312 083

e-mail:
nemecek@akrhk.cz

V Praze dne 26. června 2019

Žalobkyně:

A [REDACTED]
[REDACTED]

Právní zástupce:

JUDr. Tomáš Hlaváček, advokát
AK RHK, s.r.o.
Kořenského 15/1107, 150 00 Praha 5

Žalovaný:

Ministerstvo zdravotnictví
IČ 00024341
Palackého nám. 375/4, 128 00 Praha 2

Věc:

**KASAČNÍ STÍŽNOST proti rozsudku Městského soudu
v Praze ze dne 14. 6. 2019 č.j. 6 A 155/2017-61**

- poskytnutí informací dle zákona č. 106/1999 Sb.

ELEKTRONICKY

AK RHK, s.r.o. IČ: 29412480, DIČ: CZ29412480 Zapsaná u Městského soudu v Praze, oddíl C, vložka 204713	Sídlo: Kořenského 15/1107 150 00 Praha 5 Tel.: +420 257 312 083 257 311 083 Fax: +420 257 315 970, e-mail: akrhk@akrhk.cz	Bankovní spojení: Komerční banka a.s. číslo účtu: 51-1969690257/0100
--	---	---

I. Účastníci řízení a rekapitulace věci

1. Stěžovatelka (žalobkyně) obdržela dne 14. 6. 2019 rozsudek Městského soudu v Praze z téhož dne č.j. 6 A 155/2017-61, kterým byla zamítnuta její žaloba, jíž se domáhala zrušení rozhodnutí Ministerstva zdravotnictví ze dne 7. 6. 2017 č.j. MZDR 26678/2017-2/PRO, zamítající její odvolání proti rozhodnutí povinného subjektu Ústavu zdravotnických informací a statistiky ČR ze dne 4. 5. 2017 č.j. UZIS/003773/2017.

Stěžovatelka se domáhala žádostí ze dne 30. 4. 2017 informací popisujících péči v jednotlivých českých porodnicích, a to:

- *pro každou porodnici za rok 2014 a rok 2015 i se jménem (názevem) porodnice: celkový počet porodů, počet císařských řezů, počet porodů za použití kleští, počet porodů za použití vakuuumextraktoru, počet epiziotomií, počet porodů, které skončily poraněním hráze a/nebo čípku, počet porodů s epiziotomií, které zároveň skončily poraněním hráze a/nebo čípku, počet porodů koncem pánevním, počet porodů koncem pánevním, které proběhly vaginálně.*

2. Stěžovatelka si byla vědoma (body 5-8 žaloby), že zákonodárce vědomě upravil § 73, odst. 5 zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách, s cílem zabránit tomu, aby Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR tyto informace poskytoval.

Důvodová zpráva k novele č. 147/2016 Sb. ze dne 20. 4. 2016 (sněmovní tisk č. 614/0) tuto motivaci nijak nezastírala: „Upravuje se dosavadní pravidlo tak, aby se jasně specifikovalo, co se myslí výrazem „anonymizovaná podoba“, že se nejedná pouze o nemožnost identifikace fyzické, ale také právnické osoby. Vzhledem k narůstajícímu množství požadavků o poskytnutí údajů podle tohoto ustanovení se doplňuje oprávnění ÚZIS ČR požadovat úhradu za poskytnutí údajů. Ustanovení se zároveň upravuje v návaznosti na změnu provedenou v 70 odst. 3.“

Novelou bylo doplněno slovní spojení „nebo právnickou“ tak, že § 73, odst. 5 zákona o zdravotních službách nyní zní: „Pro statistické a vědecké účely poskytuje statistický ústav z národních zdravotních registrů údaje pouze v podobě, ze které nelze určit konkrétní fyzickou nebo právnickou osobu. Statistický ústav je oprávněn žádat za poskytnutí těchto údajů úhradu ve výši, která nesmí přesáhnout náklady spojené s porcízením výpisů, kopií, s opatřením technických nosičů dat a s odesláním údajů oprávněnému subjektu podle odstavce 2. Statistický ústav si může vyžádat i úhradu za mimořádně rozsáhlé vyhledávání údajů.“

3. Tato zákonná úprava je podle přesvědčení stěžovatelky v rozporu s čl. 17 Listiny základních práv a svobod, jelikož takto extenzivní a pašální anonymizace statistických údajů o právnických osobách je nepřiměřeným omezením práva na informace, přičemž nejde o opatření nezbytné pro ochranu práv a svobod druhých ani pro ochranu veřejného zdraví.

4. Proto stěžovatelka navrhovala, aby Městský soud v Praze předložil Ústavnímu soudu návrh na zrušení uvedené části ust. § 73, odst. 5 zákona o zdravotních službách (tj. vypuštění slovního spojení „nebo právnickou“), neboť toto ustanovení neobstojí v testu proporcionality. Neprojde ani kritériem vhodnosti, ani kritériem potřebnosti, ani kritériem poměrování dvou v kolizi stojících základních práv.

5. Městský soud v Praze důvod k takovému postupu neshledal a žalobu zamítl.

6. Stěžovatelka proto podává kasační stížnost jednak z důvodu uvedeného v ust. § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tedy z důvodu nezákonnosti spočívající v **nesprávném posouzení právní otázky** soudem v předcházejícím řízení, a jednak z důvodu

uvedeného v ust. § 103, odst. 1, písm. d) s.ř.s., tedy z důvodu **nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí**.

7. Lhůta 2 týdnů pro podání kasační stížnosti dle ust. § 106 s.ř.s. je zachována.

II. Odůvodnění

8. První i druhý důvod kasační stížnosti se prolínají. Městský soud v Praze podle přesvědčení stěžovatelky nesprávně uzavřel, že ust. § 73, odst. 5 splňuje všechna tři kritéria testu proporcionality (nesprávné posouzení právní otázky), ale přitom opomněl řádně vysvětlit, proč podle něj tato kritéria splňuje (nepřezkoumatelnost).

9. Stěžovatelka v žalobě namítala, že:

i) pro ochranu veřejného zdraví je potřebné a vhodné poskytovat informace o péči – mimo jiné – v jednotlivých českých porodnicích, protože znalost těchto údajů umožňuje těhotným ženám provést skutečně informovanou volbu poskytovatele zdravotních služeb,

ii) přijaté extenzivní omezení práva na informace zasahuje do práva na ochranu zdraví a práva na zdravotní péči dle čl. 31 Listiny základních práv a svobod a je v rozporu s čl. 32, odst. 2 Listiny základních práv a svobod, který zaručuje ženě v těhotenství zvláštní péči,

iii) právo na informace nemá klient/ka jen bezprostředně před úkonem zdravotnického pracovníka, je oprávněn/a přijímat a vyhledávat informace o poskytované zdravotní péči obecně, tedy i při rozhodování se o samotném poskytovateli, protože poskytovatele zdravotní péče bychom si jen těžko mohli vybírat svobodně a v souladu se svými potřebami a představami, kdybychom neměli informace, na základě kterých bychom tak mohli učinit.

iv) z historické komparace vyplývá, že v minulosti již obdobná data byla v České republice bez problémů zveřejňována (srov. bod 9 a 10 žaloby),

v) z mezinárodní komparace vyplývá, že data v rozsahu požadovaném stěžovatelkou jsou bez problémů zveřejňována ve Slovenské republice, ve Velké Británii, ve Švédsku, v Norsku nebo v některých státech USA (srov. bod 9 a 11 žaloby).

10. Stěžovatelka poukázala na to, že alternativní způsob získání informací, jež jí doporučilo Ministerstvo zdravotnictví, tj. obrátit se na všechny porodnice v ČR, naráží na skutečnost, že z 94 porodnic je 17 soukromých (srov. bod 15 žaloby), a tudíž nejsou povinnými subjekty ve smyslu zákona o svobodném přístupu k informacím.

Samo Ministerstvo zdravotnictví přitom uvedlo, že nehodlá zjišťovat souhlasy těchto porodnic se zveřejněním požadovaných informací, neboť zjistit souhlasy téměř stovky subjektů je úkon „administrativně složitý a neúměrně zatěžující“.

Stěžovatelka nadále považuje za absurdní, aby žena, která bude chtít naplnit své právo na ochranu zdraví dle čl. 31 LZPS a bude chtít předem znát statistické údaje o péči, měla hromadně rozesílat žádosti o informace do každé porodnice a personál porodnic na tyto žádosti opakovaně jednotlivým ženám odpovídal. A to v situaci, kdy údaje disponuje Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR.

11. Městský soud v Praze nicméně prohlásil, že pokud jde o první kritérium testu proporcionality (test vhodnosti), omezení práva na informace je zde vhodné. Cílem je totiž podle soudu „ochrana důvěrných informací/údajů fyzických a právnických osob“ (srov. bod 45 odůvodnění). Tuto svou úvahu blíže nerozvedl, snad s výjimkou bodu 36 odůvodnění, podle nějž se ztotožnil se závěrem správních orgánů, že informace, o něž stěžovatelka žádala, jsou svým charakterem důvěrné.

12. Stěžovatelka namítá, že uvedený cíl z výše citované důvodové zprávy nevyplývá. Důvodová zpráva totiž vůbec žádný cíl neuvádí. Soud si nepoložil otázku, jaké „důvěrné informace“ právnických osob je vlastně třeba chránit a z jakého důvodu.

Údaje o počtu porodů či císařských řezů nebo porodů za použití kleští nepochybně nejsou obchodním tajemstvím porodnic. Zpřístupnění těchto statistických údajů zajisté nemůže ani zasáhnout do pověsti dotčených právnických osob ani nemůže poškodit jejich ekonomické zájmy. Nejde ani o žádný jiný z důvodů, jež zákonodárce v ust. § 9, § 10 nebo § 11 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, shledává jako ustálené legitimní důvody pro omezení práva na informace.

13. Jinými slovy, stěžovatelka nijak nerozporuje, že na základě aktuálního znění zákona nemohl povinný subjekt informace poskytnout. Avšak stěžovatelka poukazuje na to, že není zřejmé, proč tato úprava znemožňující identifikaci právnických osob vůbec v roce 2016 vznikla. Stěžovatelka se totiž nedomnívá, že by zveřejňování základních statistik mohlo jednotlivé porodnice jakkoli poškodit.

14. Úvaha Městského soudu v Praze by dávala smysl pouze tehdy, pokud by cílem novelizovaného znění § 73, odst. 5 zákona o zdravotních službách bylo omezení práva na informace jako takové. Jedině pak by s ním bylo možno souhlasit: tento cíl byl nepochybně naplněn, neboť právo na informace tím skutečně omezeno je, a to výrazně.

15. Ve druhém kroku testu proporcionality měl Městský soud v Praze posoudit druhé kritérium testu proporcionality (test potřebnosti). Opět dospěl k závěru, že zvolené omezení práva na informace je potřebné, neboť jinak nelze zajistit ochranu konkrétních údajů o právnické osobě (srov. bod 46 odůvodnění).

16. Jelikož si Městský soud v Praze nepoložil předem otázku, jaké informace o právnických osobách je třeba chránit a proč, nemohl pochopitelně následně odpovědět správně na otázku, zda téhož účelu nebylo možno dosáhnout i jinak, např. méně extenzivním a paušálním omezením práva na informace. Řečeno s Kočkou Šklíbou z *Alenky v říši divů*: „Když nevíš, kam jdeš, dovede tě tam každá cesta.“

17. Pouze v případě, že by cílem bylo paušálně omezit právo na informace, by bylo možné s Městským soudem v Praze souhlasit. Takového cíle skutečně nelze dosáhnout jinak než bezvýjimečným zákonným příkazem, který účinně zabrání tomu, aby žena zjišťující statistické údaje o péči v porodnicích (včetně soukromých porodnic, na něž se nevztahuje zákon o svobodném přístupu k informacím) získala tyto informace z Ústavu zdravotnických informací a statistiky ČR.

18. Ve třetím kroku testu proporcionality měl soud poměřit závažnost dvou v kolizi stojících základních práv. Jelikož si však nepoložil v prvním kroku otázku, jaké právo porodnic je zákonným omezením chráněno, nemohl poměření provést: je-li první knoflík kabátu zapnut chybně, budou chybně zapnuty i všechny následující knoflíky.

Proto v bodě 47 odůvodnění pouze uvedl: „Třetím krokem je potom kritérium poměrování, tedy závažnost obou v kolizi stojících základních práv, což spočívá ve zvažování empirických, systémových, kontextových i hodnotových argumentů. V daném případě soud dospěl k závěru, že i v tomto případě tato část testu proporcionality byla splněna.“

19. Tyto úvahy Městského soudu v Praze jsou již dle názoru stěžovatelky zcela nepřezkoumatelné, neboť není zřejmé, jaké „empirické, systémové, kontextové a hodnotové argumenty“ soud zvažoval.

20. Naopak empirické a kontextové argumenty stěžovatelky (tj. historickou a mezinárodní komparaci) soud v bodě 53 odbyl jako „zcela irelevantní“, protože „soudy jsou povinny řídit se platnou a účinnou právní úpravou.“ Soud tedy zcela pominul, že uvedená komparace je relevantní právě pro test proporcionality, neboť dokládá, že zveřejňování požadovaných údajů nemůže nijak zasáhnout do chráněných práv a oprávněných zájmů jednotlivých porodnic.

21. Závěrem pak Městský soud v Praze v bodě 50 svého odůvodnění stěžovatelce radí, aby nespolehala „jen a pouze“ na statistické údaje, ale především na „osobní zkušenosti a osobní kontakt, který hraje při výběru poskytovatele zdravotní služby (zde porodnice) velmi významnou roli, a který však prostřednictvím žádosti o informace o poskytnutí čistě statistických údajů nelze zjistit.“

22. Městský soud v Praze zjevně nebral v úvahu, že přinejmenším některá zadatelka by si pro své svobodné a informované rozhodnutí přála mít k dispozici více než jen individuální a náhodně získané zkušenosti. Pokud si například žena, kterou čeká plánovaný císařský řez, bude chtít zajistit péči v porodnici, kde jich provádějí nejvíce, nemá jinou šanci zjistit, která to je. Ať už jsou důvody budoucí rodičky pro císařský řez jakékoli, neměli by mít právo i na tyto informace?

Z anonymních dat vyplývá, že mezi porodnicemi se srovnatelným počtem porodů jsou velké rozdíly v používaných zásazích: někde provádí častěji jeden způsob porodu, jinde jiný. Žena by měla mít možnost vybrat si v souladu se svou situací a přáním. Při výběru zařízení jistě vždy budou hlavní roli hrát faktory jako je fyzická blízkost zařízení, prostředí a vybavení. Proč by však neměly být k dispozici informace i pro budoucí rodičky, které by si přály znát statistiky příslušných zařízení v ČR?

III. Návrh

23. Z výše uvedených důvodů proto stěžovatelka navrhuje v řízení o kasační stížnosti rozhodnout tak, že:

- **rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 14. 6. 2019 č.j. 6 A 155/2017-61 se ruší.**

24. Pro případ, že Nejvyšší správní soud shledá, že již v řízení před Městským soudem v Praze byly pro takový postup důvody, stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud dle čl. 95, odst. 2 Ústavy předložil Ústavnímu soudu návrh na zrušení části ust. § 73, odst. 5 zákona č. 372/2011 Sb., konkrétně na zrušení části „*nebo právnickou*“ (v úplném znění: „*Pro statistické a vědecké účely poskytuje statistický ústav z národních zdravotních registrů údaje pouze v podobě, ze které nelze určit konkrétní fyzickou ~~nebo~~ právnickou osobu.*“)

25. V návaznosti na výsledek řízení o kasační stížnosti pak stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud rozhodl o náhradě nákladů řízení tak, že uloží žalovanému povinnost zaplatit stěžovateli náhradu nákladů řízení.

V Praze dne 26. června 2019

A

zastoupena JUDr. Tomášem Hlaváčkem, advokátem